

Concubinatele.

În tot anul apare în biserica noastră, cu o regularitate matematică întrebarea, *care este cauza concubinatelor și cum le-am putea stârpi.*

Este în deobște cunoscut, că un morb numai atunci se poate cura temeinic, dacă e bine cunoscută diagnoza lui, așa cred că stăm și cu plaga concubinatelor, nu putem să ne gândim la stărpirea lor până nu cunoaștem amănunțit cauzele, cari le produc.

Acestea par să fie de trei feluri :

Întâi sunt cauzele economice, cari influențează fericirea și durabilitatea căsătoriilor.

Sunt ținuturi întregi, unde căsătoriile nu au la bază absolut nici un sentiment, ci punctul de plecare la încheierea lor este cel economic.

Așa precum comerciantul caută să-și asigure în tot chipul marfa ca să iese cu'n câștig bun, exact așa se face în aceste ținuturi cu căsătoria. Se calculează toate favorurile și toate pagubele, cari pot să rezulte din o căsătorie. Fără privire la viața sentimentală, nu pot încheia căsătorie „fericită” decât tineri, cari stau pe aceeași treaptă economică.

Valoarea omului în aceste ținuturi o dă starea economică.

Din ce este cineva mai bogat, este mai bine văzut și este mai influent.

În aceste ținuturi nu se învidiază nici cultura, nici sănătatea, nici frumuseța, ci numai *avuștia*.

Pentru avuștie să dă totul. E destul că unui tânăr căsătorit să i-se pună în vedere o situație economică mai bună și legăturile căsniciei slăbesc și apoi se desfac.

Este extrem de greșită această concepție de viață, care crede că mulțumirea și fericirea în această viață este legată de materie. Este greșită, ca logică și ca fapt, dar este așa de adânc înrădăcinată în mintea oamenilor încât numai prin vorbe și sfaturi, fie acestea cât de frumoase și cât de înțelepte, nu se poate stârpi.

Concubinatul când are la bază vre un interes material, este imposibil de combătut și de stârpi. El este un simptom al unei concepții de viață bolnăvicioasă. Când s'ar putea îndrepta întreaga viață sufletească atunci poate ar începe să dispară și concubinatele.

Un rol foarte mare joacă la producerea concubinatelor motivele fiziologice.

Nu ne este dat nouă să știm, de ce între unele persoane există o simpatie așa de puternică, încât numai și numai moartea li poate despărți.

Și iarăși sunt unele ființe, cari fără nici un motiv, nu se pot suferi, și chiar dacă li s'ar pune în vedere toate bunătățile din lumea aceasta nici odată, chiar din motive fiziologice, nu pot deveni un trup și un suflet.

Cu toată acestea sunt părinți, ori alți oameni, cari vreau o căsătorie fericită între două persoane, cari, fără să-și poată motiva aversiunea unul față de celalalt o au de fapt Căsătoriile încheiate fără să se țină seamă de atotputernicia motivelor fiziologice dau poate cel mai mare procent de concubinate.

Ar fi foarte interesant să facem o statistică comparativă, luând de bază vre-o câteva sate, câți se despart dintre cei cununați și câți se despart dintre aceia cari trăiesc în concubinată.

Rezultatul are să fie surprinzător. De multeori concubinatele sunt căsătorii ideale, căsătorii fericite, făcute în vole liberă, după ce căsătoria făcută cu cununie în regulă a fost interesată materialmente ori silită de părinți.

Se întreabă de ce căsătoria „*concupinat*” este de multeori fericită.

Ce poate ținea la un loc zeci de ani bărbat și femeie, când în fiecare zi s'ar putea despărți, fără să deie seama nimăru. Aici nu poate fi alta legătură decât simpatia reciprocă, care lipsește dela multe căsătorii cu cununie.

Căsătoriile deci nu se fac după învățătura bisericii, care ține seama de tot ce trebuie să se țină seama, așa că nu e mirare că binecuvântarea ei nu este băgată în seamă.

Ori cât ar fi însă de puternice motivele economice și fiziologice la încheierea căsătoriilor, totuși rolul cel mai puternic în căsătorie îl joacă *caracterul*.

Incepând dela cel mai bogat și mai cult lord englez până la păcurarul român din creierul Carpaților, căsătoria nu poate fi aceea cere legea și D-zeu fără *caracter*.

Caracterul bărbatului și caracterul femeii formează baza de granit a căsătoriilor.

Și lumea superficială din zilele noastre tot cere la căsătorie și chiar aceea uită, ce este mai esențial *caracterul*.

Concubinatele multe și sus și jos, sunt rezultatul firesc al *acestei judecăți superficiale*.

Cununile de argint și de aur chiar de aceea sunt așa de rare fiindcă în cele mai multe căsătorii lipsește *caracterul*.

Durabilitatea și fericirea *căsătoriilor este profund condiționată de creșterea bună și aleasă a bărbatului și a femeii*. O bună creștere cu caracter atât la bărbat cât și la femei nu se poate egala cu nici o comoară materială din lume. Cu o creștere bună toate se supoartă mai ușor în viață, toate se înțeleg toate se iartă. Și iarăși fără creșterea bună, fără *caracter*, o căsătorie, fie cât de splendidă pe din afară în esență se aseamănă cu o oală de lut, care la prima ciocnire, cu ceva mai tare decât este ea, se sparge și se risipește.

După aceasta sumară expunere a motivelor, cari ne fac în parte să înțelegem de-sele concubinate este întrebarea, le poate combate biserica cu succes ori nu. Pentru biserică concubinatele se aseamănă cu o buruiănă. Și este știut că la buruiănă degeaba îi distrugi partea care este deasupra pământului, dacă nu reușești să-i rupi și rădăcina.

Acolo unde căsătoriile se desfac cu ușurință din motive economice trebuie să intervină Statul cu legi aspre, fiindcă alt leac nu este, ori cum am suci și am învârti lucrurile.

Iar ce privește celelalte motive de ordin sufletesc poate e datoare biserica să facă mult.

Familia tot așa de bine cum este celula din care se formează neamurile și Statele, este și *baza bisericii*.

Numai din familiile încheiate după adevărul creștin se pot forma puternice comunități bisericesti.

Căsătoriile, cari se încheie și se desfac tot cu ușurință, amenință și Statul și biserica deopotrivă cu desagregarea.

În catehizație și în oficiul traductorial, cari nu se mai pot perde în generalizări sterpe, lumea trebuie temeinic luminată asupra judecăților și faptelor greșite, cari se întâmplă în jurul căsătoriilor. Fiindcă în zădar vrem să însănătoșim viața în alte părți, dacă ea este bolnavă chiar la rădăcină, în familie.

Est modus in rebus. În decursul catehizației la copil mai mari, în predici pentru părinți, în conferințe, congrese și în broșuri pentru întreaga societate, biserica trebuie să arate lumii, că căsătorii fericite nu pot exista fără zestrea cea mai prețioasă, care se chiamă *caracter*, bună *creștere*. Caracterele puse sub cununii și legate la mâni, se vor înțelege, se vor ajuta, se vor bucura și vor suferi împreună, pe când ființele, fără caracter, oricât le-am toca la ureche se desfac ușor, unul mergând la dreapta și altul la stânga. Biserica trebuie să spuie așa frumos cum numai ea știe că, sen-

timentelor ori cât ai vrea nu le poți pune lanțuri în grumazi, fiindcă din ce le subjugăm și le legăm mai tare, din ce se revoltă mai tare și rup toate legăturile. Ființe, cari nu au simpatia reciprocă, și nu apar în fața altarului, nu sunt făcute cu curejenie și dreptate. Cea mai mare nefericire pentru sf. biserică o formează cununile, respective căsătoriile bazate pe minciună.

Concubinatele sunt rezultatul căsătoriilor mincinoase. De aceea cu leacurile să nu umblăm pe la suprafață ci la rădăcină. De câteori nu s'ar putea explica la căsătoriile dela oraș și dela sat porunca 6-sa. „Se nu ucizi”. De dragul minciunii se ucide viața și fericire la vârsta cea mai frumoasă. Biserica trebuie să lovească cu adevărul minciuna la temelia ei.

Dr. Ștefan Ciocoranu
protopop.

E prea târziu.

Un neguțător bogat din Moldova, călătorea odată prin Ardeal, unde norocul îl scoate în cale o tânără fată frumoasă și cultă. După câteva săptămâni reîntorcându-se cu frumoasa-i soție la Iași, se aruncă amândoi — conform obiceiului și al modei în vârtejul tuturor plăcerilor lumii ce-i încunjura. Tânăra doamnă primise în casa părintească o educație din cele mai alese. Învățase virtuțile: dreptate, modestie și iubire față de aproapele, învăța-se a avea milă cu cei săraci și a face bine celor năpăstuiți de soarte. Acest fel de viață, însă se frânse în fața exemplului dat de soțul ei, pe care ea îl idolatriza. Acesta purtându-se cu o rezervă „modernă” față de tot ce ar fi putut aduce în legătură cu numele lui Isus Christos, ea se dă repede la brazdă, începe a-l face pe plac și a se acomoda felului lui de a trăi. În scurtă vreme plăcerile lumești îl umplură și-i acaparară întregul ei suflet. Seară de seară cerceta diferite conveniri, teatre concerte sau baluri. Una dintre cele mai însemnate preocupări îi devenise: cum să se îmbrace, cum să se împoțoneze, pentru a plăcea mai mult celor ce o înconjurau.

Se scurseseră astfel câțiva ani de „fericire”, când soțul chemat de niște afaceri urgente călătorește în Dobrogea. Ea, pentruca să-și schimbe puțin „monotonia” vieții, îl însoțește. În drum însă, lângă orașul C. trenul deralază. Între puținele accidente și tânăra doamnă e rănită și încă destul de grav. Transportată la spitalul din oraș, medicul constată, că pacienta abia dacă va mai trăi o singură oră. Trezindu-se din leșin ea își presimte sfârșitul. Se adresează cu vocea slabă și cadentată a muribundului și-i zice doctorului:

„Dle doctor! trebuie să ajung la Iași”.

„Doamnă, călătoria vă va scurta și mai mult viața” îi răspunse acesta.

Zăcea întinsă pe masa de operație. Ciocilii vizați veniseră să-i ia măsura pentru coșciug. Pentru o clipă ea își reamintește traiul în casa părintească, viața trăită în lume alături de bărbat, și cu sufletu-i răscolit de amintiri, abia mai poate îngâna: „Ce trist, că așa trebuie să mi-se termine viața. Ce mi-a rămas din lumea trăită, cu plăcerile ei? Nu mai am multe clipe de trai — Dle doctor — cât bine, aș fi putut face în lumea aceasta! Și acum iată, toate momentele plăcute, procurate prin avuție s'au dus! Câtă mulțumire aș fi putut produce sărmanilor și bolnavilor, câte lacrimi nu aș fi putut usca de pe ochii nevinovaților!. Dar acum e prea târziu! Numai o singură oră mai am!

După o pauză destul de lungă, adunându-și toate puterile, continuă: „am voit să strălucesc în lume — Dle doctor, — am voit să-i întrec pe toți în lux și plăceri și acum iată, mai am o singură oră!. o singură oră!. e prea târziu!

Dar sârmana, nu mai avea nici măcar atâta, căci moartea o cuprinse imediat după pronunțarea cuvintelor: e prea târziu!

* * *

Identice, cu cazul de mai sus sunt atâtea și atâtea cazuri în viața sufletească a poporului nostru atât la sate, cât și la orașe. În casa părintească, cutare, poate a primit una dintre cele mai solide educații. Rămas apoi ca să se conducă el singur în viață, părăsește ogașul adânc săpat, de dragul „model” și a obiceiului prostesc de a „ține pas cu lumea”. Cu râvnă de admirat, adună petricelele păcatelor și murdăria viciilor, pentruca să astupe ogașul vieții virtuozose și să-și croiască un nou drum, care îl va conduce la bogăție, la mărire, la mulțumirea și fericirea vremelnică. Se afundă tot mai adânc în mocirla plăcerilor lumești, îndreptând oștea vieții dela calea cea bună, spre prăpastia păcatului. Trăește în lume ca la un bal macabru, o viață plină de plăceri nesățioase și fără margini. În graba nebună după „fericire”, își uită cu totul de suflet, de vecinica lui viață, ca și când în cei câțiva ani cei are trupul său de trăit pe meleagurile aceste, s'a terminat cu lumea. Hărăpeț în prezent, rămâne de un materialism cras și când e vorba de urmași și binele lor, pe cari sau nu-i dorește săi aibă, sau dacă îi are nu le dau educația pe care cel puțin ei au primit-o, ci una „modernă”.

Icoana lui Isus Christos — modelul de viață care împodobia casele părinților noștri, iar acum zace dosită prin pod înlocuită fiind la sate cu chipuri de vânătoare, la orașe cu nuduri, își acopere fața îndurerată și lacrimile — cu straturi de praf, — ca să nu mai vadă nemernicia vieții noastre.

Și când te cugeți, că nu a fost om, care să fi scăpat de groaznicul moment al morții, când încep remușcările conștiinții! Cei cari se învârt în dansurile

amețitoare ale vieții acesteia, își aduc aminte oare că, odată și odată vor trebui să se prezinte în fața judecătorului suprem, pe care nu e putere, nici bogăție și nici minte ca să-l mântuiască și să-l tragă pe sfoară cu făjăria lor? Ce scuze vor putea aduce aceștia pentru fărâdelegile lor și pentru viața lor cea amălică?

În momentul suprem, în fața morții, nu e posibil, ca sufletele noastre să nu-și aducă aminte de viața frumoasă, și morală trăită în casa părintească, de traiul lipsit de judecată serioasă viețuit pe picioarele proprii, de numărul cel mare al nenorociților pe cari i-am întâlnit în calea vieții și cărora li-am fie putut întinde o mână de ajutor, să nu osclăm cu tânăra doamna: e prea târziu!

Timpu încă nu e trecut să vie oamenii cu mulțimea păcatelor lor la Isus Christos. El este, cel ce dăruiește oricărui om care crede în jertfa lui, ușurare, mântuire și viață vecinică! Dacă ți-a mai rămas un gram măcar din puterea vieții, — având de model pe Isus Christos, — vei putea-o întrebuința pentru fapte bune, liniștitoare pentru sufletul tău clocotitor de păcate. Un câmp întins ți-se deschide pentru faptele milei și a iubirii în lumea aceasta, unde este atâta sărăcie, mizerie, boală și lipsă. Și dacă ți-ai împodobit viața cu fapte bune, sufletul ți-se va liniști, te vei apropia cu bucurie de Atotputernicul ceresc Tată, care te va încunjura cu iubirea sa cerească, dându-ți putere, violciune și multă dragoste pentru activitatea ta. Ce frumoase cuvinte are Isus Christos pentru orice serv credincios de al său la Matei 25. 23 „Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune, întră întru bunătatea Domnului tău“

Rev.

Noua sectă iudaică în Budapesta.

Deja numără patru mii adepți.

Budapesta la 25 Octombrie. Comunicările ziarului „*Neues Wiener Journal*“ despre noua sectă iudaică, acărei aderenți cred în Cristos, au produs în Budapesta senzație generală și aproape toate ziarele din localitate se ocupă intensiv cu această comunitate religioasă originală.

Acum corespondentul DV. a aflat mai de aproape detalii despre nouă sectă. Mai întâiu o enunțare a comersantului Ladislau Grosz din loc, care declară cumcă titlul întreg al sectei este: „*Uniunea Evreilor din Ungaria, cari cred în Cristos.*“ Secta întrunește în sine toate persoanele de origină evreică, cari consideră doctrinele și etica noului Testament, clădit pe fundamentul Vechiului Testament, pentru sine de cinzură și cari văd în Isus Cristos pe povăuitorul lor divin, pe Messia. Toți adepții sectei sunt pătrunși de do-

rința ferbinte de a planta dragostea creștinească și duhul creștin în toate păturile iudaice și în același timp a construi o punte deasupra contrastelor, cari despart contemplațiunea mondială iudaică de cea creștină. Acest scop sublim îl au toți înaintea ochilor. Membru al acestei asociațiuni religioase poate fi orice persoană, ce s'a născut iudeu, care iubește și venerază pe Christos și recunoaște învățăturile Sale de singur mântuitoare, fără privire la acea dacă respectiva persoană intenționează a trece la altă credință, sau dacă aceea a părăsit legea iudaică și a trecut la catolicism ori la protestantism. Numai singur în Budapesta s'au alăturat mișcări 4000 Evrei. Numărul acesta, probabil, că în scurt timp va crește considerabil.

Localurile sectei se află în casa din „Dubei“ 70 unde se țin adunările în toată Sâmbăta. Acestea adunări sunt de un caracter solemn și de o adâncă religiozitate deși toate ceremoniile sunt perhorecate. Credincioșii stau în jurul unei mese mari rotunde și fiecarele țin în mână Biblia. Cel mai bătrân dintre ei începe a rosti rugăciunea, însă nu din Biblie, căci textul rugăciunii nu este prescris, ci aceasta se lasă în bunachibzuială a respectivului. După rugăciune urmează imediat predica, prin care se explică mai ales dogmele. După aceea se începe de regulă o discuțiune despre cele auzite, ce poate decurge chiar și în limba evraică.

Intemeetorul mișcării amintite este Dr. Dezideriu Földes avocat reputat în Budapesta. Dânsul a declarat că Iudei, cari cred în Christos, există deja de mai mult în America, Anglia, Franța și Germania. Evreii aceștia nu-și neagă de loc iudaismul lor; ei stau pe baza Testamentului Nou, care după cum se știe este zidit pe temelia Vechiului Testament. La secta noua aparțin și unii catolici și protestanți.

Apostolii doctrinei nouă și-au extins activitatea și asupra provinciei unde afirmative încă ar avea loc atari întruniri religioase. Uniunea Evreilor din Ungaria, cari cred în Christos a petenționat deja la ministerul de interne pentru aprobarea statutelor sale. Se speră că ministrul nu va denega aprobarea solicitată.

(Tradusă din Nr. 242 dela 26 Oct. 1927 al ziarului „*Temesvarer Zeitung.*“)

Sânicolaul-mare la 28 Octombrie 1927.

Nicolae Fireșianu
protopop mil. ort. rom. în retr.

MAI MULTOR PREOȚI.

Din toate părțile mă asaltează D-nii Colegi cu atâtea și atâtea „incriminări“ privitoare la Calendarul pe 1928. Pentru a fi cruțat în viitor de atari obiecțiuni făcute mie ca și redactor al calendarului, declar că *am redactat Calendarul pe 1927, cât privește redactarea celui din 1928 nu am nimic comun cu nimeni, ne scriind nici o iotă în acesta.*

Toate observările să fie adresate P. O. părinte protoiereu Dr. Teodor Botiș, Rectorul Academiei Teologiei, singurul brevetar al Calendarului Eparhiei Aradului.

Arad la 2 Noembrie 1927.

Prof. Calus Turic
paroh în Arad.

Hristos Mântuitorul și Revoluția evreiască.

De mitropolitul ANTONIE al Chievlui
Trad. de A. CUZNEȚOV, cand. de preot.

(Urmare.)

Bine înțeles, această fugă neașteptată a Mântuitorului a displăcut iudeilor. Apostolul Ioan în Evanghelia sa a consacrat câteva capitole conversației ulterioare a lor (a iudeilor) cu Hristos, în care ei pomenesc de pâinea cerească din vremea lui Moise și cer continuarea acestei minuni. Evident, ei nu au putut vorbi direct de scopul revoltei. Atunci Domnul a început să descopere învățătura sa despre o altă pâine, pâinea duhovnicească, pâinea euharistică a Noului Testament, care nu este altceva, decât Preacuratul lui Trup. Mai târziu, când El promitea iudeilor credincioși o libertate morală în locul celei politice și arăta neînsemnătatea celei dintâi, entuziasmul mulțimii produs prin săturarea minunată cu cinci pâni, încetul cu încetul a trecut într'un murmur de nemulțămire, iar și mai târziu a re- început conversația în Ierusalim, când s'a sfârșit cu aceea că mulțimea a pus mâna pe pietre, ca să ucidă pe acela, pe care cu ceva mai înainte tot ei au vrut să-l aleagă împărat. Citiți Evanghelia dela Ioan și veți vedea, că refuzul Mântuitorului de a consimți la această alegere, precum și conversațiile defavorabile răscoalei ce era în pregătire, au servit ca puncte de schimbare în raportul iudeilor către Hristos Mântuitorul. De aci a început ura mulțimei, care ură a slăbit pe un scurt timp în urma minunii cu învierea lui Lazar.

Să ne întoarcem la istorisirea evanghelică. Poporul căuta pe Hristos pe locul unde s'a făcut minunea cu pâinile și nu-l aflau. Nedumeriți s'au pus în cărușile ce au venit din cealaltă parte a lacului și sunt uimiți că-l găsesc în Capernaum, unde (după părerea lor) nu avea putința să ajungă, pentru că în preșeară nu-i rămăsese nicio corabie. „Învățătorule, când ai ajuns aici?” Domnul nu răspunde la întrebarea lor, ci îi muștră: „Mă căutați pre mine, nu pentru că ați văzut semne, ci pentru că ați mâncat din pâni și v'afi săturați. Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea aceea care rămâne spre viața veșnică, care Fiul Omului va da vouă”. (Ioan 6, 26—27). Aceasta nu era o dojană pentru lăcomie; nu, căci numai ieri, poporul era robii de cuvântarea Domnului și uitând de pâinea cea de toate zilele a și urmat pe Mântuitorul în pustie. Nu, Hristos e nemulțămii, că în mintea lor

jarăși sunt numai lucruri pământești, vremelnice: răscoala contra romanilor, pregătirile militare ș. a. ceea ce tot cu moartea s'ar fi sfârșit, ca și trecerea victorioasă a strămoșilor prin pustie. „Părinții voștri au mâncat mană în pustie și au murit; aceasta este pâinea, care se pogoară din cer, ca să mânânce cineva dintr'însa și să nu moară”. (Ioan 6, 49—50).

În urma acestor cuvinte Iudeii încă nu pierduseră nădejdea de a convinge pe Hristos, ca să-l facă un al doilea Moise — conducător și l-au întreat: „ce vom face, ca să lucrăm lucrurile lui D-zeu?” și făcând aluzie la minunata conducere a lui Moise, au adăugat: „Doamne, dă-ne totdeauna astfel de pâine” — și atunci succesul răscoalei va fi garantat. Cuvintele următoare ale lui Hristos despre pâinea duhovnicească, de viață veșnică făcătoare, au desamăgit cu desăvârșire și cele mai aprinse capete ale iudeilor; mulți chiar din învățăceii lui s'au întors și nu mai umblau cu dânsul. (v. 66). Probabil atunci s'a îndepărtat și inima lui Iuda de Mântuitorul și de aceea a zis El: „au nu eu pre voi cei doi sprezece v'am ales și unul din voi diavol este”. (v. 70) Însemnătatea hotărâtoare a acestei întâmplări se vedește cu versul următor, căruia exegeții nu-i dau cuvenita atenție: „Și umbla Isus după acestea în Galileia, că nu voia în Iudeia să umble, că-l căutau pre el Iudeii să-l omoare”. (Ioan 7,1.) „După acestea”, adică după convorbirea aceasta din Capernaumul Galileiei! Probabil ea era denunțată în statul major al complotiștilor, precum, mai târziu, și învierea lui Lazar (11, 46.) și acolo a fost decisă soarta noului proroc, care a arătat oamenilor o altă cale, întocmai cum a fost decisă a lui Ioan Botezătorul (Matei 17, 12 și Marcu 9,13) care asemenea răspundea la întrebarea „ce să facem” a poporului cu arătarea curățeniei morale și care asemenea nu a sprijinit aspirațiile lor șoviniste. (Luca 3,7—11).

Din cuvintele și atitudinea ulterioară a lui Hristos reiese clar, că ura conducătorilor și chiar a poporului a început să ia un caracter activ contra Mântuitorului. Când rudele sale l-au chemat la apropiata sărbătoare a Corturilor, El le vorbește despre ura lumii față de El și la Ierusalim vine pe ascuns, (Ioan 7, 7-10.) dar ajungând la Ierusalim și trezind în popor mirarea și curiozitatea pentru învățătura Sa, El, le spune cu îndrăzneală vădită și chiar lipsită (la aparență) de vreun motiv clar. „Ce mă căutați să mă omorâți?” (Ioan 7, 20) Totuș, ca un fel de confirmare a cuvintelor lui Hristos, curând „il căutau pre el, să-l prindă,” la început în mijlocul poporului (v. 32), dar nimeni nu și-a pus pe dânsul mâinile (v. 30). Ultima expresiune (8, 20.) are un înțeles mai adânc decât s'ar părea din prima vedere. Într'o altă lucrare („Sărutarea lui Iuda”) am explicat cu cuvintele Pentateuhului, că legea lui Iehova, de care era condus poporul jidovesc, opria condamnarea fără acuzători responsabili, iar acuzătorii erau obligați să-și pună mâinile pe capul acuzatului și după

enunțarea sentinței de condamnare erau datori să arunce ei întâiu peatra asupra celui osândit. (Leviticul 24, 14). Asupra Mântuitorului nu s'a găsit nimeni să facă toate acestea, pentru că acuza mincinoasă era aspru pedepsită de lege: acuzătorul fals risca osânda pe care o pregătia pentru victima sa. (A doua Lege 19, 19.) Citiți istoria Lusanei pentru cei doi bărbați (Daniil 13.), a femeiei prinsă în adulter (Ioan 8), Condamnarea arhidiaconului Ștefan, în sfârșit judecata Mântuitorului nostru Isus Hristos și judecata Apostolului Pavel în sinedriu și veți vedea, cât era de greu dușmanilor adevărului să ocolească această lege înțeleaptă.

Acum se naște întrebarea, ce urmăreau dușmanii Mântuitorului, încercând să-l aresteze. De bună seamă ei n'ar putea să-i aducă acuza, că nu vrea să ia parte la răscoală. De aceea ei s'au întors la vechiul lor cântec, cu tămăduirea slăbănogului de către Hristos în zi de Sâmbătă, deși această minune făcută la Ierusalim a avut loc înainte de minunea săturării în Galileia. Atunci Mântuitorul s'a depărtat din capitală, fără nicio piedică, după ce a rostit o cuvântare de mustrare la adresa celor cârtitori pentru tămăduire. Acum după înțoarcerea Sa din Galileia, Mântuitorul e silit să justifice din nou tămăduirea făcută Sâmbăta de bună seama pentru simplul motiv, că întâmplarea aceasta petrecută fără martori era, poate, explicată de către dușmani ca o simplă lecuire și astfel mulți, aflau pretext de acuzare pentru necinstirea Sâmbetei care, după legea lui Dumnezeu cea dată prin Moise, se pedepsea cu moartea. (Numerii 1, 33.) Mântuitorul răsturnase totdeauna victorios și în auzul poporului încercările de acuzare cu nerespectarea Sâmbetei, când făcea tămăduire și cuvintele lui aprobate și de mulțime, rușinau pe acuzatori. (Luca 19, 17; 14, 4-6.) În vremea aceea însă, când s'a văzut bine, că Isus Hristos nu aprobă pregătirea răscoalei, ura senedriului și a revoluționarilor fanatici din Ierusalim ajunsese în așa grad, că ei în neputința lor de a descoperi adevărata cauză a dușmăniei, — au reeditat chestiunea cu tămăduirea slăbănogului. Mântuitorul a înțeles bine cauza reală a dușmăniei lor și mai adaugă câteva cuvinte de drept pentru ajutorarea celor suferenți chiar și Sâmbăta. (Ioan 7, 22-24.) Acum se pune la cale o nouă încercare a farizeilor de a-l pâri pentru călcarea legii și anume cu femeia prinsă în adulter. Altfădată, după venirea Sa în Ierusalim se adresează cu vorba către poporul iudeu, care era setos după libertatea politică și îi vorbește despre libertatea duhovnicească cea adusă de El pe pământ prin învățătura Sa. Atunci, ca și în ajun, poporul a șovăit între alegerea credinței și între înrăutățirea inimii (Ioan 7, 31 și 8, 30.) Cuvântul sincer al Mântuitorului și mărturisirea plină de conviegere și de supunere către Tatăl cel ce L-a trimis, — toate acestea au turnat o credință sfântă în inimile ascultătorilor, dar ei au rămas neputincioși de a renunța la visul lor alintat: eliberarea sub conducerea

lui Mesia atât de mult așteptat, frângerea jugului roman, risipirea tuturor dușmanilor lor, punerea lumii întregi sub stăpânirea lor, întemeindu-se în aspirațiile lor pe tâlcuirea greșită a capitolului 7 din Daniil și a altor pro-roci. Numai un astfel de înțeles al dispoziției dominante a ascultătorilor lui Hristos, ne explică cuvintele de mângâiere spuse de Domnul către cei ce credeau întru dânsul și că aceste cuvinte erau la locul lor. Cuvintele acestea au fost următoarele: „De veți petrece voi întru cuvântul meu, cu adevărat ucenici ai mei sunteți; și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi pe voi.“ Mai înainte nu fusese vorba de libertate și Isus Hristos răspunde numai gândurilor și dorințelor lor ascunse. Răspunsul însă nu a plăcut mulțimii. „Răspuns-au ei lui: sămânță a lui Avram suntem și nimănui n'am fost robi niciodată; dar tu cum zici: Slobozi veți fi?“ Aci a fost o întrebare vicleană cu intenția de a provoca pe Mântuitorul să pomenească robia romană, așa cum intenționau și cu întrebarea despre banul dării, sau cu învinovățirea Mântuitorului la Pilat, că însuși s'ar fi numit pe sine „Impărat“ și ar fi oprit plățirea dării către Chesarul (Luca 23, 2), când au amenințat până și pe Pilat că-l vor denunța Chesarului. (Ioan 19, 12.) Ori, că aici („n'am fost robi“) s'a manifestat o ură extremă față de stăpânirea romană, pe care iudeii nu au vrut s'o recunoască, deși aceeași stăpânire era un fapt împlinit. Se poate, că aici a fost și una și alta. Din punct de vedere juridic, poporul evreu, ca și mulțimea altor popoare care făceau parte din imperiul roman, a avut autonomie. Deși romanii s'au silit cu toate mijloace să o ciuntească, (Ioan 11, 48), teocrația evreiască revoluționară a năzuit să o lărgească (Ioan 18, 30-31.)

Sâmbăta sau Duminica

Mulți dintre pocăiții zilelor noastre spun că trebuie să prăznuim ziua Sâmbetei nu a Duminicii.

Un cetitor ne întreabă să-l dăm asupra acestei întrebări. Noi răspundem cu sfânta Scriptură următoarele:

1. Cartea facerii cap. 2 și Eșire cap. 20 v. 8-12 nu se poruncește „Sâmbăta“ a fi zi de odihnă. Se zice numai că ziua „a șaptea“ este zi de odihnă, pentru faptul că Dumnezeu în ziua a șaptea s'a odihnit. Care era ziua a șaptea nu se spune.

2. Ziua Sâmbetei s'a hotărât mult mai târziu a ține de Evrei, în amintirea eliberării lor din Egipt, deci este *sărbătoare evreiască* legală de un fapt însemnat din viața lor.

Noi nu suntem Evrei și nu vrem să fim. Dacă Mântuitorul și Apostolii au predicat Sâmbăta poporului nu însemnează că au recunoscut-o. Ei predicau Sâmbăta pentru că atunci găseau lume mai multă adunată în sinagoge.

3. Duminica este ziua cea dintâi a săptămânii în care a înviat Mântuitorul.

Dacă se zice că femeile au venit la mormânt în ziua dintâi a săptămânii și l-au găsit gol, nu însemnează că El înviase cu o zi mai înainte. Din potrivă cu câteva ceasuri înainte. Cine citește Mat. 28 și Luca 24, Marcu 16, și Ioan 20, cu luare aminte vede că este așa cum spunem noi. Nu cum spun rătăciții.

4. În această zi s'a arătat Mântuitorul Apostolilor după înviere (Ioan, 20).

5. În această zi — adică întâia a săptămânii s'a pogorât Duhul sfânt peste apostoli.

6. Această zi — Duminica — a fost dela început prăznită de creștini ca zi de bucurie și veselie (Mat. 28. 1—8 Ioan 19, 20).

7. În această zi — Duminica — se adunau creștinii dela început să facă slujba sfintei Liturghii. (Fapt. Apost. 20, 7—18).

8. Ev Ioan numește această zi „ziua Domnului”. Duminica este dar ziua creștinului, pentru că îl amintește actul săvârșit în acea zi: „*Invierea Domnului*”. Așa au prăznuit-o creștinii dela început. Așa au prăznuit-o Apostolii și după ei până azi toată creștinătatea.

Pentru Evreii de atunci, ca și pentru Iudeii de azi, poate fi Sâmbăta, zi națională, zi care le aduce aminte scăpare- din robia Egiptului.

Nouă, creștinilor, Sâmbăta nu ne este nimic, nu amintește nimic.

Noi avem ca zi de praznic: *Duminica*, ce ne amintește *scăparea noastră din robia păcatului*, a întunecului, *prin învierea Domnului din mormânt*.

Această zi trebuie s'o prăznuiască tot cel ce vrea să poarte numele de creștin.

BIBLIOGRAFIE.

Situația actuală de drept bisericesc a Bisericilor ortodoxe răsăritene (Supliment la Dreptul Bisericesc oriental de Dr. Nicodem Milaș, ediția a III-a, Belgrad). de Dr. Radovan N. Kazimirovici, profesor universitar în Belgrad. Traducere pe l. română după originalul sârbesc făcută de Uroș Kovincici, protolereul ort. sârbesc al Aradului și Dr. Nicolae Popovici, prof. la Academia teologică din Arad. Tiparul Tipografiei Diecezane ort. rom. din Arad. 1927. Pagini: 116 în format mare. Prețul Lei 45.

S'a vorbit adeseori despre lipsa cunoașterii reciproce mai de aproape a vieții din diferitele biserici ort. particulare. Lucrarea prezentă aduce contribuții prețioase pentru înlăturarea acestei insuficiențe din viața bisericilor ort. Se expun în ea istoria recentă a situației de drept bisericesc și schimbările din organizația bisericească, rezultate în urma modificărilor politice de după războiul mondial, fiecare biserică particulară având capitlul ei special. Astfel lucrarea

aceasta poate fi considerată și ca un capitlul ultim la istoria bisericii ort. universale.

Se tratează nu numai despre cele 12 biserici autocefale, ci și despre cele autonome (cehoslovacă, finlandeză, cea din Creta, estonă și cea din America) precum și despre cele a căror organizație încă n'a fost recunoscută formal ca independentă sau autonomă (ucraineană, albaneză, letonă, litvană și cea din Grusia). La sfârșitul lucrării nise dau câteva considerații interesante asupra congresului panortodox din Constantinopol, ținut în a. 1923 precum și despre problema viitorului sinod ecumenic.

Prin acest conținut interesant și bogat cartea se recomandă de sine. Se poate comanda la Păr. Dr. Nicolae Popovici, profesor la Academia teologică din Arad, la Librăria diecezană din Arad, precum și la alte librării dela centrele eparhiale din țară. La comenzi se va trimite prețul de Lei 45 plus pentru porto 5 Lei.

INFORMAȚIUNI.

Mare serbare la Făgăraș. Duminică în 30 Oct. 1927 a avut loc sfințirea steagului reunirii meseriașilor din județul Făgăraș. Din partea înaltului guvern au participat dl. Dr. I. Lupu și dl. deputat Mihail Oromolu. Sfințirea steagului s'a făcut de către P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului ca mandatar al I. P. Sf. mitropolit Nicolae. Serbarea a fost impunătoare. P. Sf. Episcop Grigorie a celebrat Sf. Liturghie în biserica ortodoxă română iar apoi a ținut un înimos discurs în mijlocul pieții, unde a avut loc sfințirea steagului. P. Sf. Sa în cuvântarea ținută către meseriași a arătat că Mântuitorul din clasa meseriașilor și-a ales pe răspânditorii Evangheliei Sale. Petru era pescar, Luca era medic, Pavel era făcător de corturi. Meseriașul e cu multă greutate pregătit pentru meseria sa, dar tocmai pentru aceasta să fie convins că munca clipeiilor lui se proiectează în lumea răsplătirii. Deaceia membrii reunirii să muncească cu zor având în frunte steagul, care le strigă „*înainte*” Atât reprezentanții înaltului guvern, cât și P. Sf. Episcop Grigorie ca fiu al aceluia județ, au fost viu avajaționați de popor.

Pământul expropriat. În țara noastră au fost numai magnații unguri cari au avut moși mari. Românii au avut puține. Statul însă după lege au expropriat dela toți. Sau împărțit moșiile alor 300 de nemeși unguri, și moșiile românești puține câte au fost, precum și cele ale bisericilor, ale băncilor, și altora. Din moșiile acestor nemeși și grofi, au primit pământ: 250.000 de plugari Români, 56.000 de plugari Unguri. 23.000 de plugari Sași. 10.000 mil plugari de alte neamuri. De aici se vede că stăpânirea românească a împărțit

fără părtinire între toți cetățenii țării. Dacă în apropiere de cutare moșier erau sate românești cu plugari români lipsiți de pământ, le-a dat acestora plugari români, dar dacă au fost unguri, a dat plugarilor unguri, iar moșile prea mari ale bisericilor sașilor, le-a dat plugarilor sași lipsiți de pământ. În Bulgaria și Sârbia și în alte țări s'a dat întâi poporului lor și dacă a mai rămas au dat și străinilor. Cel dela noi totuși sblară că nu li se face dreptate.

Pentru orfanii din război. Ministerul Instrucțiunii a trimis o circulară tuturor direcțiilor de școli din țară prin care li se pune în vedere să țină câte două locuri în fiecare clasă pentru orfanii de război. Aceste locuri vor fi scutite de taxe, și vor fi rezervate chiar în cazurile când s'ar fi depășit numărul de elevi prevăzută de regulament și de prevederile pentru plata profesorilor.

„Elkötözött„. „Libertatea“ din Orăștie scrie că un abonat al ei din Baia Mare s'a mutat din oraș. Foala lui a fost trimisă înapoi cu însemnarea „Elkötözött“. Nici atâta nu știe un slujbaș postal din Baia-Mare să scrie românește după opt ani de zile.

Cum judecă alții. Justiția engleză, într'un proces de divorț în Anglia, a aprobat soției cererea de a-și păstra copiii, pe motivul că tatăl, fiind comunist, va lipsi pe copil de creșterea religioasă. La noi dimpotrivă sunt chiar oameni ai școlii cari vreau să scoată religia din școală.

Exportul vitelor. Mai ales aici în Ardeal, s'a simțit în anii trecuți o stăruitoare criză a acestui export. Spre a veni în ajutorul crescătorilor de vite, ministrul agriculturii a hotărât întocmirea unui plan. Astfel, delegația economică a guvernului a hotărât în ședința de Sâmbăta trecută, scăderea taxelor pentru vitele de export. Ministerul agriculturii a mai isbutit la căile noastre ferate să reducă costul transportului pentru vitele destinate exportului și să pună la dispoziție vagoanele necesare exporturilor. Tot în scopul acesta a hotărât înființarea în orașele Satu-Mare, Cluj, Arad, Oradea, Blaj și Cernăuți, câte un târg de vite. Aceste târguri vor funcționa astfel: Luni la Cernăuți și Oradea, Vineri la Cluj și Arad Mercuri la Satu-Mare și Joi la Blaj. Aceste târguri vor lua ființa dela 1 Noembrie.

Starea sămănăturilor. La Minister s'au adunat știrile din toată țara și s'a aflat că în Moldova în Muntenia și în Ardeal însămânțările de toamnă sunt pe sfârșite, Sămănăturile sunt frumoase. În Moldova Basarabia și sudul Ardealului, s'a terminat culesul porumbului și se continuă cu însămânțările de toamnă. În podgorii s'a terminat culesul viilor și se fac pregătiri pentru tălatură și îngropatul viilor. Culesul viilor a dat mai puțin ca în anul trecut dar vin foarte bun.

Câte vieți omenești a costat războiul. Iată care e rezultatul socotelilor făcute în această prisință de fos-

tul ministru italian, Nitti; războiul a costat 9 milioane 91 mil și 832 de oameni. Morții aceștia au udat pământul, 50 de milioane litri de sânge. Cinci mii de vagoane de sânge s'au vărsat în lupta aceasta între dreptate și putere. Un mare rău s'ar fi putut forma din sângele acesta.

Cel mai mare ospăț din lume. A fost la nunta unui împărat al Rusiei în anul 1856. Mesele au fost întinse pe un câmp de 13 km., la cari au luat parte 200.000 de oaspeți. Din loc în loc se afla câte un brad de crângile căruia erau atârnați pui fripiți poame și alte bunătăți. Mai erau făcute și niște fântâni cu meșteșug din care oaspeții scoteau rachiu și vin pentru băut cât le-a poftit inima. S'au mâncat la acest ospăț 58.000 kg. șuncă, 19.000 kg. cârnaț, 12.980 pui fripiți, 145.038 pâini albe și s'a băut, 20.023 litri vin, 49.920 litri rachiu și bere.

La joc au luat parte 15.000 de oaspeți.

I s'a urât de viață. Daniel Timuc, un copil de zece ani din comuna Popușoi jud. Cetatea Albă, pentru că viața îi era chinută și amărâtă de maicăsa vitregă, zilele trecute s'a ascuns într'un coșar și s'a spânzurat.

Ioan Timuc tatăl copilului e un om bogat. nu de mult murindu-i soția s'a însurat cu o fată tânără, Elena Barbu.

Aceasta a tot necăjit bietul copil, l-a bătut, l-a lăsat gol și flămând încât bietul copil a căutat în moarte scăparea.

Universitatea „Regele Ferdinand I“. Astfel se va numi pe viitor universitatea din Cluj întru pomenirea aceluia care a patronat acum opt ani înscrierea ei în rândul așezămintelor mari de cultură românească. Decretul despre acest botez a și fost semnat de înalta Regentă, și se va săvârși în ziua de 30 Octombrie. Vor participa la acest praznic dnii miniștri dr. C. Angelescu și Al. Lapedatu, împreună cu alți reprezentanți ai guvernului.

Au înflorit pomii. Din multe părți ale țării vin știri că vremea fiind foarte călduroasă, pomii au înflorit a doa oră. iar grădinile sunt pline de flori, de par'că ar fi primăvară. Când înfloresc toamna cireșii, se spune că toamna va fi lungă și iarna scurtă, da cu atât mai friguroasă.

18 milioane pentru semințe. Delegația economică a guvernului a hotărât să dea un ajutor de 18 milioane lei Centralei Băncilor Populare, pentru ca din acești bani să se procure semințe pe seama locuitorilor năpăstuiți de prăpăduri, furturi, grădini etc.

Redactor responsabil: SIMION STANA

Censurat: Prefectura Județului.